

Załącznik nr 2. AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko: **MACIEJ ZATHEY**

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

I 2006 Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Przyrodniczych,
Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego;
uzyskany stopień naukowy: **doktor nauk o Ziemi w zakresie geografii**;
Tytuł rozprawy doktorskiej: „**Wrocławska strefa suburbanalna. Zmiany morfologiczne, funkcjonalne i społeczne**”.

Promotor w przewodzie doktorskim:

- dr hab. Prof. Barbara Miszewska (Uniwersytet Wrocławski)

Recenzenci w przewodzie doktorskim:

- prof. dr hab. Jan Łoboda (Uniwersytet Wrocławski),
- prof. dr hab. Janusz Słodczyk (Uniwersytet Opolski)

X 1999 Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Przyrodniczych, Instytut Geograficzny
Kierunek: geografia, Specjalność: geografia fizyczna, geomorfologia,
uzyskany tytuł: magister geografii

Tytuł pracy: **Geomorfologiczne uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta Wrocławia.**

Promotor: dr Janusz Czerwiński (Uniwersytet Wrocławski)

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu

a. Zatrudnienie w jednostkach naukowych

- od 1.10.2016 do chwili obecnej zatrudnienie na stanowisku **adiunkta, na Politechnice Wrocławskiej, na Wydziale Architektury, w Katedrze Urbanistyki i Procesów Osadniczych**
- od 1.10.2012 r. do 30.09.2016 r. zatrudnienie na stanowisku **asystenta** na Politechnice Wrocławskiej, na Wydziale Architektury, w Katedrze Planowania Przestrzennego;
- od 1.10.2008 r. do 30.06.2012r. , współpraca z Wydziałem Architektury Politechniki Wrocławskiej, jako wykładowca na podstawie umowy powierzenia zajęć dydaktycznych, **wykładowca**.

b. Zatrudnienie w jednostce badawczej i programującej rozwój regionalny

- od 1.02.2015 do chwili obecnej zatrudnienie **w Instytucie Rozwoju Terytorialnego** - jednostce organizacyjnej samorządu województwa dolnośląskiego na stanowisku **dyrektora instytutu**.

c. Zatrudnienie w administracji publicznej

- od 01.03.2011r. do 31.01.2015r., zatrudnienie w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, na stanowisku **Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego**;
- od 16.06.2008r. do 28.02.2011r., zatrudnienie w Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym na stanowisku **zastępcy dyrektora ds. projektów strategicznych**,
- od 1.02.2000r. do 15.06.2008r., zatrudnienie w Biurze Rozwoju Wrocławia, jednostce planistycznej Urzędu Miejskiego Wrocławia, na stanowisku (w wyniku awansów) **głównego specjalisty, p.o. kierownika zespołu ds. projektów strategicznych**.

d. Zatrudnienie w jednostkach dydaktycznych:

- od 1.02.2008 do 31.07.2008 zatrudnienie we Wrocławskiej Wyższej Szkole Informatyki Stosowanej we Wrocławiu, na stanowisku **wykładowcy**;
- 01.09.2001 do 31.08.2003r. zatrudnienie w Państwowym Pomaturalnym Studium Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu na stanowisku **wykładowcy**.

e. Staże

- 09.2005 – 05.2006, Robert Bosch Stiftung - Stipendienprogramm für Nachwuchsführungskräfte aus Mitteleuropa, Stypendium Fundacji Roberta Boscha dla młodych kadr kierowniczych z Europy Środkowej, **staż** w Administracji Senatu Berlina ds. Rozwoju Miasta (Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Berlin) oraz w Federalnym Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Rozwoju Miast (Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung).

4. Jako osiągnięcie naukowe, wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789) przedstawiam: cykl siedmiu publikacji naukowych powiązanych tematycznie pod zbiorczym tytułem:

Strategiczne planowanie i programowanie polityki rozwoju regionalnego, w odwołaniu do zasad zrównoważonego rozwoju, na przykładzie Dolnego Śląska.

[A1] Maciej Zathey

Strategiczne cele rozwojowe Dolnego Śląska w perspektywie europejskich uwarunkowań przestrzennych - na przykładzie inicjatyw Via Regia, Partnerstwo Odry i innych.
W: Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Europa bez granic -

nowa jakość przestrzeni. Red. t. Sylwia Dołzbłasz, Andrzej Raczyk. Wrocław; Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, 2008. s. 51-58.

(Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego; 4)

Recenzent tomu dr hab. Edyta Jakubowicz

Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór analizowanych inicjatyw i projektów; 3) analizy materiałów wejściowych; 4) analizy dokumentów planistycznych 5) przygotowanie tekstu i ilustracji; 6) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A2] Maciej Zathey

Inwestycje infrastruktury technicznej na Dolnym Śląsku jako czynnik rozwoju województwa w horyzoncie czasowym roku 2020. W: Uwarunkowania rozwoju Dolnego Śląska w perspektywie roku 2020. Red. nauk. Teresa Kupczyk. Wrocław; Wyższa Szkoła Handlowa, 2010. s. 59-89.

Recenzenci publikacji: prof. dr hab. Jacek Szlachta, prof. dr hab. Adam Grzech

Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór prezentowanych zagadnień; 3) analizy materiałów wejściowych; 4) analizy dokumentów planistycznych 5) przygotowanie tekstu i ilustracji w tym przetworzenie ilustracji; 6) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A3] Maciej Zathey

Regionalne wyzwania transportowe w kontekście polityki zagospodarowania przestrzennego na Dolnym Śląsku. Rozważania na tle implementacji polityki spójności UE w regionie. W: Współczesne wyzwania polityki regionalnej i gospodarki przestrzennej. T. 1 / pod red. Stanisława Cioka i Sylwii Dołzbłasz. Wrocław; Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, 2014. s. 25-32.

(Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego; 33/1)

Recenzent tomu dr hab. Edyta Jakubowicz

Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór prezentowanych zagadnień; 3) analizy dokumentów planistycznych oraz rozporządzeń i dyrektyw UE; 4) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A4] Maciej Zathey

Ochrona powietrza w lokalnych programach rewitalizacji w województwie dolnośląskim. Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna. 2017, nr 39, s. 191-199.

Redaktor tomu Sylwia Staszewska

Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) pozyskanie dokumentów planistycznych i programowych; 3) zaplanowanie i wykonanie analiz; 4) przygotowanie tekstu; 5) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A5] Maciej Zathey

Zanieczyszczenie powietrza i nieefektywność energetyczna struktur osadniczych w kontekście bezładu przestrzennego w Polsce (wybrane przykłady z Dolnego Śląska). Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. 2018, T. 182, cz. 2, s. 229-238

Recenzenci tomu: Marek Bryx, Paweł Churski, Bożena Degórska, Krzysztof Gasidło, Aleksandra Jadach-Sepioło, Tomasz Kaczmarek, Wioletta Kamińska, Mariusz Kistowski, Tomasz Komornicki, Iwona Sagan, Monika Stanny, Barbara Szulczewska, Grzegorz Węclawowicz
Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór prezentowanych zagadnień; 3) analizy materiałów wejściowych w tym dokumentów planistycznych 4) przygotowanie tekstu i ilustracji w tym przetworzenie ilustracji; 5) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A6] Ilona Szarapo, Maciej Zathey, Dariusz Zięba

Wyzwania polityki antysmogowej. W drodze do uchwał antysmogowych. Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska. 2018, R. 61, nr 2, s. 53-71.

Mój wkład w pracę (34%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór prezentowanych zagadnień; 3) analizy materiałów wejściowych; 4) przygotowanie tekstu i ilustracji w tym przetworzenie ilustracji; 5) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

[A7] Maciej Zathey

Województwo jako kreator rozwoju regionalnego w Polsce. Doświadczenia dolnośląskie. W: Samorząd z perspektywy dwudziestolecia reformy administracyjnej i terytorialnej / pod red. Jerzego Korczaka i in. Wrocław; Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu (OKiS), Ośrodek "Pamięć i Przyszłość", 2018. s. 253-264.

Recenzenci: prof. dr hab. Karol Kiczka, dr hab. Prof. Piotr Szreniawski

Mój wkład w pracę (100%) obejmował: 1) koncepcję, zakres i układ treści; 2) wybór prezentowanych zagadnień; 3) analizy ustaw i dokumentów strategicznych; 4) przygotowanie tekstu i przetworzenie ilustracji; 5) przeprowadzenie artykułu przez proces wydawniczy (recenzje, edycja).

Cykl tych publikacji wzbogacony jest wybranymi, załączonymi, publikowanymi opracowaniami analitycznymi i koncepcyjnymi, stanowiącymi udokumentowanie zawodowego dorobku twórczego podkreślającego walor aplikacyjny moich zainteresowań badawczych:

[B1] Maciej Zathey – kierownik projektu, **Studium wydobycia i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku. Stan i perspektywy.** W: Studia nad rozwojem Dolnego Śląska 2009, R. 34 nr 1.

[B2] Maciej Zathey – główny projektant, **Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim.** Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska. 2010, R. 39/40, nr 2/3.

[B3] Maciej Zathey – kierownik projektu, **Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim.** Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska. 2010, nr 4-6,

[B4] Maciej Zathey, Horst Sauer, Jens Kurnol, **Wspólna koncepcja przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030**, (niem: Gemeinsames Zukunftskonzept für den Deutsch-Polnischen Verflechtungsraum - Vision 2030) Warszawa - Berlin 2016.

[B5] **Uchwała antysmogowa dla województwa dolnośląskiego.** Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska, pod redakcją Ilony Szarapo i Macieja Zatheya; Wrocław 2018, R. 61, nr 2.

Strategiczne planowanie i programowanie polityki rozwoju regionalnego, w odwołaniu do zasad zrównoważonego rozwoju, na przykładzie Dolnego Śląska.

- omówienie celu naukowego ww. prac, osiągniętych wyników i ich wykorzystania.

Wstęp

Problematyka rozwoju regionalnego jest szerokim i interdyscyplinarnym zagadnieniem badawczym. Jest to obszar integracji wielu działań naukowych i zarządczych. Stanowi jeden z wymiarów polityki rozwoju bazującej na postrzeganiu regionu jako podstawowego terytorium odniesienia – podstawowej jednostki terytorialnej, wobec której definiowane są cele strategiczne, formułowane są plany i programy rozwoju. Podejście takie zakłada jednocześnie istotną rolę sfery publicznej reprezentującej region. W polskich uwarunkowaniach formalnych i prawnych zadanie takie przypada samorządowi województwa. Oczekiwane jest zatem od regionu, utożsamianego w opinii publicznej z samorządem województwa, katalizowanie działań rozwojowych, inicjowanie procesów dążących do pozytywnych zmian jakościowych i ilościowych w sferze społecznej, gospodarczej i w środowisku przyrodniczym.

Moja aktywność zawodowa na polu naukowym, dydaktycznym, planistycznym i zarządczym trwa od 20 lat i zbiega się z okresem działania samorządów wojewódzkich ustanowionych reformą administracyjną i samorządową w 1999r. Prezentowany cykl publikacji opracowanych i przygotowanych po zamknięciu przewodu doktorskiego rozciągnięty jest na przestrzeni 10 lat. W pełni bazuje na doświadczeniach wynikających z implementacji polityki rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym. Realizacja polityki rozwoju uzależniona jest od wielu czynników i wpływu globalnej koniunktury. Stąd zmieniające się w czasie akcenty i priorytety w polityce rozwoju regionalnego prowadzonej przez zależny od demokratycznych wyborów samorząd terytorialny.

Rolą planowania strategicznego jest predykcja zjawisk społecznych i gospodarczych na etapie diagnozy oraz tworzenie scenariuszy rozwoju, a następnie programowe ich obudowanie, tj. ustalenie działań, harmonogramu ich realizacji oraz źródeł finansowania. Niezbędna jest obserwacja i analiza globalnych trendów, monitorowanie zjawisk społecznych i gospodarczych zachodzących w przestrzeni i posiadających wpływ na sposób zagospodarowania przestrzennego. Praca analityczna i stawiane hipotezy mają w przypadku mojej pracy zawodowej bezpośrednie przełożenie na kompozycję dokumentów programujących rozwój regionalny. Należą do nich formalnie przyjęte dokumenty będące strategiami, planami i programami, a także studia, rekomendacje i wytyczne stające się np. podstawą wyboru inwestycji celu publicznego, czy też stanowiących podstawę do formułowania opinii wpływającej na proces planistyczny, a w konsekwencji stan zagospodarowania przestrzennego. Moje zaangażowanie zawodowe koncentruje się jednak

nie tylko na regionie dolnośląskim. W planach i programach rozwojowych niezwykle ważnym elementem jest kontekst otoczenia - sąsiedztwa i relacji przestrzennych oraz trendy ogólnokrajowe i kontynentalne. Efektem tego podejścia jest inicjowanie i współtworzenie *Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań - Wizja 2030* [B4] poprzedzonej zaangażowaniem w inne transgraniczne projekty i analizy, między innymi w analizę *Rozwój ponadregionalnej infrastruktury transportowej w obszarze Partnerstwa Odry* tworzonej pod auspicjami Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, czy też w Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec (2013) i inne projekty transgraniczne.

Rolą planowania i programowania polityki rozwoju jest także reagowanie na pojawiające się nieprzewidziane wyzwania, generowane często efektem zmiany przypisania kompetencji i odpowiedzialności w danej dziedzinie, a nie brakiem dostrzegania generującego problem zjawiska. Przykładem takiej reakcji jest zmiana przepisów prawnych w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska i umożliwienie samorządom wojewódzkim stanowienie prawa w zakresie ograniczeń dotyczących stosowania paliw i spalających je instalacji. Zmiana tych przepisów (konkretnie art. 96 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska) umożliwiła rozwinięcie wachlarza regionalnej polityki rozwoju o szeroko dyskutowane i wzbudzające emocje społeczne tzw. uchwały antysmogowe [B5].

Wielokrotnie realizacja polityki rozwoju napotyka na barierę braku kompetencji przy jej implementacji. Są to sytuacje, kiedy mimo wyraźnego braku ustawowych delegacji samorząd regionalny samodzielnie podejmuje się działań fakultatywnych, tworząc rekomendacje, studia i analizy upowszechniające dobre praktyki i dystrybuując wiedzę do samorządów szczebla lokalnego lub uwrażliwiając szczebel centralny polityki rozwoju [B1],[B3].

Istotnym wątkiem programowania rozwoju regionalnego jest zderzenie teoretycznych założeń polityki rozwoju z percepcją aktorów odpowiedzialnych za wdrażanie tej polityki. Mimo istniejącej definicji zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju oraz zapisania jej w dokumentach Unii Europejskiej (m.in. Europa 2020), Ustawie Zasadniczej RP, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2010, czy też Europejskiej Koncepcji Rozwoju Przestrzennego (ESPD 1995), koncepcja rozwoju zrównoważonego jest w Polsce potocznie rozumiana jako rozwój równomierny i wyrównane tempo przemian w całej przestrzeni regionu. Klasyczne rozumienie zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz wypracowany paradygmat zachowania równowagi pomiędzy sferą społeczną, gospodarczą i środowiskową jest często, ze względu na intuicyjne rozumienie terminu, zastępowany postulatem równomierności i wyrównywania w odniesieniu do jakości życia społeczeństwa oraz siły gospodarki lokalnej, co bardziej odnosi się do polityki spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej.

Cel 1 – Rozpoznanie pozycji Dolnego Śląska w makroregionalnych i paneuropejskich ciężeniach rozwoju.

Dolny Śląsk, jako region będący w przeszłości w dużej części obszarem peryferyjnym z racji położenia geograficznego nad południową i zachodnią granicą administracyjną państwa, stał się, z chwilą rozpoczęcia procesu integracji europejskiej, a szczególnie z chwilą ratyfikacji układu z Schengen, doskonałym laboratorium dla przeprowadzenia projektów badawczych

i zainicjowania przedsięwzięć planistycznych prowadzonych w przestrzeni, ze znacznie obniżonym wpływem roli granic administracyjnych na procesy rozwojowe. Proces integracji europejskiej uwydatnił szereg wspólnych problemów i interesów. Jednym z największych był w 2008 roku problem dostępności komunikacyjnej Dolnego Śląska – regionu, który zgodnie z zapisami ówczesnie obowiązującej strategii rozwoju województwa miał stać się regionem węzłowym – charakteryzującym się rozbudowanymi powiązaniami społeczno-gospodarczymi i transportowymi. Prowadzone analizy, z których wnioski zostały opublikowane [A1] oraz wykorzystanie partnerstwa w projektach EDC-III Via Regia, Via Regia Plus, oraz inicjatywach CETC (Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy)¹ i Partnerstwo Odry pozwoliły na zdefiniowanie strategicznych celów i kierunków w kolejnych strategiach rozwoju województwa dolnośląskiego SRWD 2020 i SRWD 2030 oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa PZPWD 2020. W załączonym do wniosku artykule [A1] prezentowałem jedynie wybrane inicjatywy, które w momencie jego tworzenia posiadały największy potencjał oddziaływania na dyskusję dotyczącą strategicznych celów i decyzji. Były to koncepcje szeroko dyskutowane na poziomie międzynarodowych grup roboczych i komisji międzyrządowych, co implikowało ich wpływ na politykę kształtującą przestrzenne stosunki w Europie. Rozpoznane wówczas ciążenia i zawiązane interakcje wzbogacające instrumentarium planistyczne o elementy kooperacji transgranicznej zaowocowały przygotowaniem w późniejszym czasie *Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec* (2013) oraz *Wspólnej koncepcji przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań* (2016)[B4], przy tworzeniu której miałem możliwość wykazać się znacznym udziałem. Negatywny wpływ granicy administracyjnej na rozwój społeczny i gospodarczy nadal odgrywa istotną rolę, co potwierdził *siódmy raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej „Mój region, moja Europa, nasza przyszłość”* w 2017 r. wskazując, iż obszary przygraniczne charakteryzują się niższym PKB per capita w stosunku do wartości reprezentowanych przez region NUT-3, którego są częścią. *Wspólna koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030* rekomendowana jest jako podstawa do formułowania celów transgranicznych projektów realizowanych w obszarze wsparcia EWT na pograniczu polsko-niemieckim. Warto nadmienić, iż powstała koncepcja jest efektem poszukiwania konsensu oraz posiada podbudowę odwołującą się do podstawowych swobód rynku wewnętrznego Unii Europejskiej – swobody przepływu osób, towarów, usług i kapitału. W tym kontekście, Komitet Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, którego jestem członkiem, reprezentując na posiedzeniach województwo dolnośląskie, zaaprobował akcentowanie w tytule samej koncepcji kwestii powiązań, a nie tylko wyróżniania barier. Wspólnie definiowane cele obejmują: wykorzystanie zalet policentrycznej struktury osadniczej, poprawę połączeń transportowych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, zrównoważony rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasobów przyrodniczych i zabezpieczeniem bytu obecnych i przyszłych pokoleń. Po opublikowaniu *Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla Polsko-Niemieckiego Obszaru Powiązań* wielokrotnie występowałem na konferencjach naukowych i branżowych prezentując podejście planistyczne i koncepcje programowania przyszłej polityki spójności UE. Referaty w języku niemieckim wygłosiłem m.in. na zaproszenie: Vereinigung freischaffender Architekten Deutschland, Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur,

¹ Inicjatywa współpracy CETC stała się obecnie Europejskim Ugrupowaniem Współpracy Terytorialnej.

Cel 2 - Definiowanie kierunków i priorytetów rozwoju infrastruktury technicznej w województwie dolnośląskim.

Strategicznym celem inwestycji transportowych na Dolnym Śląsku jest wewnętrzna integracja przestrzeni regionu, powiązania z przestrzenią kraju oraz przestrzenią krajów sąsiednich. Ponadto istotą inwestycji winno być podniesienie efektywności sieci transportowej w celu wzmocnienia gospodarki regionu. W tym celu opracowane zostały *Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim*, których wyniki przedstawione zostały w rozdziale książki „*Uwarunkowania rozwoju Dolnego Śląska w perspektywie roku 2020*” [A2]. W opracowaniach poświęconych tym zagadnieniom [B1] i [B2] poza definiowaniem priorytetów inwestycyjnych podnosiłem kwestię kosztów realizacji inwestycji i kosztów utrzymania. Ponadto w kontekście wzmożonego wydobycia surowców skalnych na Dolnym Śląsku spowodowanych nasileniem realizacji inwestycji infrastrukturalnych w Polsce w latach 2007 – 2013, palącym stawał się problem obciążenia sieci drogowej, szczególnie regionalnej i lokalnej. Analizy wykonane dla obszaru województwa dolnośląskiego ujawniły potencjalne możliwości wykorzystania nieczynnych linii kolejowych i zaktywizowania transportu kolejowego dla przeniesienia transportu wysokotonażowego na linie kolejowe. Wnioski z tej analizy pozwoliły na rozpoczęcie debaty ze spółką PKP Cargo, a w konsekwencji sformułowanie oferty transportowej przez przewoźnika. Rozważania na ten temat kontynuowałem prowadząc prace nad stworzeniem regionalnej polityki transportowej województwa dolnośląskiego, która umożliwiłaby wybór inwestycji transportowych w przestrzeni, na podstawie rachunku społeczno-ekonomicznego, stopy zwrotu, zysku społecznego i wpływu na poprawę funkcjonowania gospodarki w kontekście regionalnym, a nie partykularnym. Ostatecznie dokument taki „Plan inwestycji transportowych o znaczeniu regionalnym w województwie dolnośląskim realizowanych ze środków EFRR 2014-2020” powstał w województwie w 2016r. Formułowane przeze mnie założenia [A3] dotyczyły pojawiającego się coraz częściej w moich zainteresowaniach projektowych i badawczych wątku wartości przestrzeni jako zasobu nieodnawialnego, przynajmniej z perspektywy długości życia człowieka. Sformułowałem postulaty stanowiące odniesienie w późniejszych dokumentach i analizach wykonywanych pod moim kierunkiem:

- W kontekście racjonalizowania gospodarowania przestrzenią, działaniem pożądanym jest uzupełnienie procesu planistycznego o analizę *ex ante* planów zagospodarowania przestrzennego. Konieczne jest zwrócenie uwagi na koszty generowane w wyniku różnych scenariuszy zagospodarowania przestrzeni i ocenę efektów zewnętrznych działalności transportowej – pochodnej procesu planowania przestrzennego.
- Wyzwania stojące przed polityką rozwoju zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym dotyczą potrzeby koordynacji rozwoju sieci osadniczej z infrastrukturą transportową, głównie kolejową. Transport w aglomeracjach miejskich regionu może być niskoemisyjny nie tylko z powodu zastosowania nowych środków transportu, lecz także ze względu na redukcję długości dziennych dróg migracji społeczeństwa.
- Racjonalny wybór inwestycji transportowych w przestrzeni powinien być dokonywany z uwzględnieniem rachunku społeczno-ekonomicznego oraz metody wskazanej

w regionalnej polityce transportowej regionu, dążąc do podniesienia stopnia mobilności społeczeństwa w regionie.

Istotnym wątkiem odnoszącym się do celów i priorytetów infrastruktury technicznej było opracowanie *Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim* [B3]. Na podstawie analiz wyodrębniono z przestrzeni województwa cztery kategorie obszarów pod kątem wrażliwości na inwestycje związane z wykorzystywaniem energii wiatru. Obszary wyznaczone w studium jako potencjalnie najmniej szkodliwe stanowiły około 15% powierzchni województwa. Studium będące wsparciem polityki zagospodarowania przestrzennego województwa nie jest jednak elementem obowiązującego prawa. Inwestycje związane z rozwojem farm wiatrowych były i są prowadzone zgodnie z odrębnymi regulacjami i obowiązującymi przepisami. Opracowanie to jest przykładem formułowania kierunków rozwoju regionalnego w formie rekomendacji i zaleceń, w sytuacji, gdy nie istnieje formalna delegacja ustawowa i z punktu widzenia obowiązującego prawa nie można narzucić obligatoryjnych standardów planistycznych. Z punktu widzenia niepodważalnych zmian klimatu Ziemi podnoszone w opracowaniu [A2] dylematy dotyczące rozwoju energetyki w Polsce powinny zostać rozstrzygnięte, a polityka energetyczna państwa przedstawiać winna się na zmianę systemu zasilania z elektrowni konwencjonalnych na rozproszony system oparty o odnawialne źródła energii. Jednakże po opublikowaniu projektu polityki energetycznej Polski do roku 2040 stwierdzić mogę, iż postawione w 2010 roku dylematy [A2] dotyczące energetyki są nadal aktualne.

Cel 3 - wskazanie zależności pomiędzy jakością powietrza i efektywnością energetyczną struktur osadniczych.

W marcu 2016 przyjąłem rolę przewodniczącego Zespołu ds. jakości powietrza na Dolnym Śląsku. Celem kierowanego przeze mnie zespołu było sformułowanie przepisów – tzw. uchwał antysmogowych, które ostatecznie zostały przyjęte przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w listopadzie 2017r. Proces ich tworzenia, przy moim wydatnym udziale, zawiera załączona publikacja [B5], w której przedstawione są obowiązujące formalnie dokumenty oraz uwarunkowania związane z ich powstaniem.

Równolegle rozpocząłem badania nad relacją, jaka zachodzi pomiędzy stężeniami zanieczyszczeń powietrza a sposobem zagospodarowania przestrzennego. Na negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza narażone są głównie społeczności zamieszkujące:

- struktury osadnicze często pozbawione ciepła sieciowego, w których budynki wyposażone są w nieefektywne lub zdegradowane instalacje służące do wytwarzania ciepła,
- tereny mieszkaniowe, na których brak instalacji do bezemisijnego wytwarzania ciepła, brak sieci gazowych,
- obszary, na których dominują budynki mieszkalne wykonane w przestarzałych technologiach, o niskiej efektywności energetycznej.

Niekorzystną sytuację dodatkowo stymuluje ubóstwo energetyczne, a więc sytuacja materialna społeczeństwa uniemożliwiająca lub znacznie ograniczająca zakup usług energetycznych. Wówczas społeczności te, poszukując rozwiązań alternatywnych i tanich,

decydują się na wytwarzanie ciepła z odpadów lub niskiej jakości dostępnych paliw stałych. Zjawisko ubóstwa energetycznego społeczeństwa wzmacnia emisję zanieczyszczeń do powietrza i dodatkowo naraża społeczności na obniżenie jakości życia i przewlekłe choroby wywołane ekspozycją na zanieczyszczenia powietrza, a w konsekwencji skrócenie długości życia [A4]. Z punktu widzenia sterowania rozwojem regionalnym konieczne stało się sprawdzenie, w jaki sposób polityka jakości powietrza wspierana jest poprzez politykę zagospodarowania przestrzennego i uruchamiane w przestrzeni procesy rewitalizacji tkanki miejskiej.

Sformułowane na poziomie ministerialnym polskie wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 podnoszą głównie aspekt społeczny programów rewitalizacji oraz wskazują potrzebę rozwinięcia działań rewitalizacyjnych o kwestie funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe. Zwraca się uwagę na konieczność zsynchronizowania działań we wszystkich sferach w realizacji wizji rozwoju lokalnego. Założenia takie uznać należy za słuszne, jednakże analiza istniejących opracowań stanowiących podstawę i uzasadnienie uruchamiania działań na poziomie lokalnym pokazuje, że kwestie środowiskowe ograniczają się głównie do diagnozowania problemów, natomiast na etapie formułowania projektów będących implementacją lokalnych programów rewitalizacji są wielokrotnie ignorowane. Uzasadnieniem tego twierdzenia są niżej przedstawione wyniki analizy lokalnych programów rewitalizacji w gminach województwa dolnośląskiego, w których stwierdzono przekroczenia normatywnych wskaźników zanieczyszczenia powietrza.

Analiza lokalnych programów rewitalizacji we wszystkich gminach województwa dolnośląskiego, w których jednocześnie stwierdzono przekroczenia normatywne pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, pozwoliła na sformułowanie kilku syntetycznych wniosków [A4]:

- lokalne programy rewitalizacji ukierunkowane są na spełnienie kryterium dostępu do środków finansowych z UE, a nie jako element całościowej wizji rozwoju gminy;
- mimo stwierdzonych przekroczeń poziomów normatywnych zanieczyszczeń powietrza i udokumentowanej przyczyny związanej z sezonową emisją z sektora komunalno-bytowego kwestia poprawy jakości powietrza nie jest definiowana jako wiodący problem środowiskowy w analizowanych lokalnych programach rewitalizacji;
- lokalne programy rewitalizacji reprezentują bardzo zróżnicowany poziom przygotowania i są też trudno porównywalne; wyklucza to zastosowania w analizie porównawczej jednoznacznych kryteriów analizy ilościowej czy jakościowej;
- stan finansów publicznych gmin powoduje często, że zadania własne gminy przedstawia się jako zadania z zakresu rewitalizacji, skierowane do finansowania zewnętrznego.

Wnioski z przeprowadzenia tego badania w powiązaniu z wcześniejszymi moimi zainteresowaniami dotyczącymi procesu suburbanizacji, realizowanymi głównie podczas tworzenia dysertacji doktorskiej skłoniły mnie do rozszerzenia badań i przeformułowania kierunków rozwoju przestrzennego określonych zasadami zagospodarowania na poziomie aktualizowanego obecnie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W kolejnej publikacji [A5] przedstawiłem wnioski z analizy studiów uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego 27 gmin województwa dolnośląskiego, w których na podstawie danych Państwowego Systemu Monitoringu Środowiska stwierdzono przekroczenia zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 z jednocześnie stwierdzonymi przekroczeniami docelowego poziomu benzo(a)pirenu – BaP, zgodnie z obowiązującymi w Polsce poziomami normatywnymi. Wnioski potwierdziły obawy o brak korelacji i dostrzegania związku polityki przestrzennej z jakością powietrza. Tylko w jednej gminie spośród 27 analizowanych wprowadza się regulacje zabudowy sprzyjające sterowaniu przepływów wiatru w przestrzeni urbanizowanej. W siedmiu przypadkach wskazano potrzeby rozwijania instalacji OZE pod kątem zaopatrzenia planowanych osiedli. W przypadku sześciu studiów uwzględniono rozwój sieci ciepłowniczej, natomiast tylko w trzech przypadkach stwierdzono zapisy odnoszące się do termomodernizacji. Transport publiczny został uwypuklony jako system obsługi planowanych osiedli tylko w jednym studium, natomiast mobilność piesza i rowerowa jedynie w dwóch dokumentach.

Analiza dokumentów planistycznych i programowych [A4 i A5] doprowadziła mnie do generalnego wniosku, że w większości dokumentów planistycznych celem polityki przestrzennej gminy jest przeznaczenie terenów pod realizowane inwestycje i nadanie im nowych funkcji w układzie statycznym, bez uwzględnienia przepływów energii i implikacji wynikających z wieloletniego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki w zaplanowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Skloniło mnie to do zabrania głosu w dyskusji na temat kosztów bezładu przestrzennego w Polsce. Na podstawie przedstawionych dociekań [A4 i A5] stwierdzam konieczność wyeksponowania problemu efektywności energetycznej, nie tylko urządzeń i budynków, ale całych struktur osadniczych. Dotyczy to zużycia energii przez te struktury, a także skutków przekształceń współczesnej sieci osadniczej kraju dla produkcji i dystrybucji energii.

Postuluję także wprowadzenie analizy kosztów-korzyści rozwoju przestrzennego gminy, i obligatoryjnej analizy *ex-ante* polityki przestrzennej gminy, która powinna uwzględnić aspekt efektywności energetycznej struktury osadniczej. Stwierdzam ponadto, że zabezpieczenie struktury osadniczej w bezemisyjne lub niskoemisyjne systemy dostawy energii cieplnej powinno być jednym z priorytetowych zadań planistycznych.

Uzupełnieniem powyższych wniosków jest także sformułowanie rekomendacji [A6] wynikających z faktu, iż brak koordynacji rozwoju zabudowy z równoległym zapewnieniem dostępu do sieci infrastrukturalnej (m.in. ciepłowniczej lub gazowej) oraz komunikacji zbiorowej i infrastruktury rowerowej, czy też ograniczanie powierzchni terenów zieleni i terenów otwartych, stanowiących nierzadko korytarze przewietrzania oraz elementy zielonej infrastruktury, generują istotne obciążenia środowiskowe i finansowe. Racjonalizacja planowania przestrzennego w odniesieniu do aspektu ochrony powietrza powinna dotyczyć w szczególności:

- etapowania wprowadzania nowej zabudowy – z pierwszeństwem rozwoju inwestycji na terenach przekształconych oraz uzupełniających istniejącą tkankę osadniczą,

- kształtowania struktur osadniczych z uwzględnieniem energooszczędności, w celu zmniejszenia presji na tereny niezabudowane – nie posiadające odpowiedniej sieci infrastrukturalnej i komunikacyjnej,
- kształtowania i ochrony terenów otwartych i zieleni w miastach oraz w ich otoczeniu w celu zapewnienia korytarzy przewietrzających i usług ekosystemowych,
- wprowadzania rozwiązań organizacyjnych, promujących transport publiczny.

Cel 4 – wskazanie ograniczeń w realizacji polityki rozwoju regionalnego.

Mimo aspiracji samorządów wojewódzkich, w tym również samorządu województwa dolnośląskiego i rozbudzonych nadziei na decentralizację władzy w Polsce przez stworzenie prawdziwie samorządowych regionów – kreatorów rozwoju społeczno-gospodarczego, obserwuje się współcześnie proces recentralizacji i wstrzymania przekazywania kompetencji realizacji polityki rozwoju na szczebel władzy samorządowej. Nadal zastanawia fakt równoległego istnienia rozbudowanych aparatów urzędniczych w województwach: wojewody, delegowanego przez prezesa Rady Ministrów, i marszałka wybieranego przez demokratycznie wyłoniony Sejmik Województwa. Idea zbliżenia władzy do obywatela polegała właśnie na wyborze przedstawiciela z regionalnej społeczności, ze wspólnoty, tym bardziej, że zgodnie z ustawą o samorządzie województwa „mieszkańcy województwa tworzą z mocy prawa regionalną wspólnotę samorządową”. Wydaje się, że to właśnie region jest gwarancją kultywowania tradycji, a także właściwym dysponentem zasobów i dzięki temu może pełnić rolę kreatora rozwoju, jednakże nie może uczynić tego w pełni bez udzielenia plenipotencji i wyposażenia w środki budżetowe, które de facto wypracowywane są na terenie tego regionu, ale redystrybuowane i reglamentowane są centralnie. Zatem proces przekazywania kompetencji ze szczebla centralnego do poziomu regionalnego został rozpoczęty reformami uruchomionymi w 1998 r., ale nie został dokończony. Uprawnione jest zatem sformułowanie twierdzenia, iż obecny kształt wyposażenia samorządów wojewódzkich w kompetencje i środki finansowe do ich realizacji nie pozwala w pełni na kreowanie własnej polityki rozwoju w oparciu o zasoby i terytorium, na którym administruje [A7]. Dzieje się tak mimo ambicji i aspiracji do samodzielnego kreowania polityki rozwoju wyrażonych przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego przy formułowaniu strategii rozwoju o zakresie szerszym niż tylko obecnie udzielone kompetencje.

Podsumowanie

Moją działalność naukową opieram w dużej części na praktycznym zastosowaniu danych, informacji, a przede wszystkim wiedzy w polityce rozwoju regionalnego. Z drugiej strony jako dydaktyk czerpię z rzeczywistych przykładów, wyzwań i problemów rozwojowych.

Za niewątpliwe novum w polityce rozwoju regionalnego uznaję współtworzoną przeze mnie *Wspólną koncepcję przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030*. Dotychczas podejmowane działania planistyczne i próby skonstruowania optymalnego modelu rozwoju obszaru pogranicza Polski i Niemiec wynikały głównie z inicjatyw jednostronnych i były przedkładane przez polską lub niemiecką stronę jako gotowe koncepcje i opracowania, często ograniczające się swym zasięgiem do terytorium kraju, a więc nie w

wymiarze transgranicznym. Współtworząc *Wspólną koncepcję przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań* bazowałem na dotychczasowych doświadczeniach i odwróceniu perspektywy – zaakcentowaniu powiazań, a nie barier.

Nową wartością w badaniach nad polityką rozwoju regionalnego jest relacja zachodząca pomiędzy procesem planowania i zagospodarowania przestrzennego a jakością powietrza. Poza czysto ekonomicznymi kosztami chaosu przestrzennego uwypuklony jest tu koszt środowiskowy. Z analiz dokumentów planistycznych szczebla lokalnego i regionalnego wysnuć trzeba wnioski dotyczące zmian w regulacjach dotyczących systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego w Polsce, szczególnie w zakresie oceny skutków rozstrzygnięć planistycznych w szerszej perspektywie obowiązywania planów. Rozwiązanie takie mogłoby przynieść delegowanie szerszych kompetencji w zakresie planowania przestrzennego i finansowania polityki rozwoju na poziom regionalny. Nie jest to jednak obecnie elementem dyskusji nad polityką rozwoju regionalnego w Polsce.

Literatura wykorzystana ww. publikacjach:

- Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady 1. z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE).
- Ekspertycki Projekt Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2033 oraz dokumenty pokrewne, www.mrr.gov.pl.
- EU-Net Oder partnership, <http://www.eunop.eu>, 10.2008.
- European Development Corridor, <http://www.edc-viaregia.eu>, 10.2008.
- European Environment Agency, Air quality in Europe – 2016 report. 2016. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- *Główny Inspektorat Ochrony Środowiska*, Jakość powietrza w Polsce w 2015 r. w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2016.
- *Główny Inspektorat Ochrony Środowiska*, Stan środowiska w Polsce. Sygnały, 2016, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2017.
- *Główny Inspektorat Ochrony Środowiska*. 2016. Jakość powietrza w Polsce w roku 2015 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Warszawa.
- *Główny Inspektorat Ochrony Środowiska*. 2017. Stan środowiska w Polsce. Sygnały 2016. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa.
- *Główny Urząd Statystyczny*, Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2012 r., Warszawa, 2014.
- Hegger M., Dettmar J., Martin A. et al., 2012, *UrbanReNet I – Vernetzte regenerative Energiekonzepte im Siedlungs- und Landschaftsraum – Schlussbericht*. Technische Universität Darmstadt.
- Hulicka A. 2015. Miasto zielone – miasto zrównoważone. Sposoby kształtowania miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei Green City. *Prace Geograficzne*, 141.
- J. Waszkiewicz, *Od mitu postępu do szacunku dla lokalności*, [w:] *Jak kreować tożsamość lokalną, materiały pomocnicze dla nauczycieli szkół wrocławskich i dolnośląskich*, red. S. Drewniak, Wrocław 1998, s. 12–17.
- Komisja Europejska, 2014. Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Promowanie rozwoju i dobrego rządzenia w regionach UE i miastach. Szósty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, Bruksela.
- Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego, Wydłużenie głównych transeuropejskich osi transportowych do krajów sąsiadujących. Wytyczne w zakresie transportu w Europie oraz regionach sąsiadujących. KOM (2007) 32. Bruksela 31 stycznia 2007.
- Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, EUROPA 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
- Krau I., 2011, *Energieeffizienz im Städtebau. Innovative Lösungen für die lokale Energieversorgung*, [w:] GAIA 20/3, München.

- Krzewski A., Ledzion B., Wolański M., 2012. Ewaluacja wpływu projektów wybranych do dofinansowania w ramach Priorytetu 3 Transport RPO WD 2007–2013 na rozwój i podniesienie konkurencyjności Dolnego Śląska przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Raport końcowy.
- Kubiak M.S. 2013. Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) – ich występowanie w środowisku i w żywności. Problemy Higieny i Epidemiologii, 94(1).
- Materiał na posiedzenie Kierownictwa MI w dniu 2 grudnia 2009 r., Informacja nt. wyników prac Zespołu do spraw przygotowania propozycji modyfikacji wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T), Warszawa, grudzień 2009.
- Nuhn H., Hesse M., Grundriss Allgemeine Geographie – Verkehrsgeographie, Ferdinand Schöningh, Paderborn 2006.
- *Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2016 r.*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, 2017.
- Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2016. 2016. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
- *Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2016*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, 2016.
- Pawłowska B., 2000. Zewnętrzne koszty transportu. Problem ekonomicznej wyceny. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002.
- Program dla Odry 2006 – aktualizacja, Wrocław 2009,
- Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego 2010,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska (Dz.U. 2012, poz. 1031).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, z dnia 17 grudnia 2013 r.
- Schreyer Ch., Schneider Ch., Malbach M. et al, 2004. Externe Kosten des Verkehrs. Aktualisierungsstudie. Zusammenfassung. IWW/INFRAS, Zürich/Karlsruhe.
- Ślódczyk J., Szafranek E., Przemiany funkcjonalno-przestrzenne na obszarach położonych w pasie autostrady A-4, [w:] Dołzbłasz S., Raczyk A. (red.) Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Europa bez granic – nowa jakość przestrzeni, UW, Wrocław 2008.
- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020, 2010. Komunikat komisji, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, Bruksela.
- Studium uwarunkowań przestrzennych dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim WBU, Wrocław 2010,
- Studium wydobywania i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku. Stan i perspektywy. Przyjęte Uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr 4297/III/10 z dnia 11 maja 2010.
- Sustrain Implement Corridor, <http://www.sustrain-ic.net>, 10.2008.
- Uchwała nr 2496/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 marca 2009 r. w sprawie przyjęcia stanowiska w sprawie kształtowania polityki transportowej Unii Europejskiej, w związku z opublikowaną „Zieloną księgą TEN-T” i prowadzonymi konsultacjami przez Komisję Europejską.
- Uchwała nr XLIX/851/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego 14. z dnia 18 lutego 2010 r. w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC.
- Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLVIII/649/2005 w sprawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. z dnia 30 listopada 2005.
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. 1998 nr 96 poz. 603).
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. nr 106, poz. 668).

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Dz.U. 2008, nr 199, poz. 1227.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. nr 91, poz. 576).
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015, poz. 1777).
- WHO Global Urban Ambient Air Pollution Database (update 2016) (http://www.who.int/phe/health_topics/outdoorair/databases/cities/en/; dostęp: 14.07.2017).
- Winter J., Perspektywy rozwoju transportu wodnego śródlądowego, Ekspertyzy do Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2008-2033, MRR, Warszawa 2009.
- Wojewódzki Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Województwo wrocławskie w okresie 25-lecia 1945–1969*, Wrocław, kwiecień 1970.
- Wykaz pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji (<http://rpo.dolnyslask.pl/wp-content/uploads/2016/07/Wykaz-pozytywnie-zweryfikowanych-program%C3%B3w-rewitalizacji36.xlsx>; dostęp: 14.07.2017).
- *Wykaz pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji* [<http://rpo.dolnyslask.pl/wp-content/uploads/2016/07/Wykaz-pozytywnie-zweryfikowanych-program%C3%B3w-rewitalizacji36.xlsx> – dostęp 14.07.2017].
- Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim przyjęte Uchwałą Nr 4298/III/10 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 11 maja 2010.
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020. 2016 Minister Rozwoju, MR/H 2014-2020/20(2)08/2016, Warszawa.
- Zagożdżon B., 2006. Kolej w aspekcie kosztów zewnętrznych działalności transportowej. Technika Transportu Szynowego, nr 11–12.
- Zathey M., 2015, *Wstępne założenia badania kosztów braku ład przestrzennego w polskich warunkach planistycznych*, [w:] *Wybrane współczesne aspekty rozwoju miast i obszarów wiejskich*, S. Staszewska (red.). Prace z zakresu gospodarki przestrzennej, Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
- Zathey M., 2017, *Ochrona powietrza w lokalnych programach rewitalizacji w województwie dolnośląskim*, [w:] *Rewitalizacja miast i odnowa wsi – wieloaspektowe ujęcie procesu zmian*, S. Staszewska (red.). Rozwój regionalny i polityka regionalna, nr 39, Poznań.
- Zathey M., Sieci transportowe, jako stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego i ruchu turystycznego w obszarze CETC, Przegląd Komunikacyjny 2009, nr 9-10 (a).
- Zathey M., Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim. Metodyka prac, Przegląd Urbanistyczny, 2009, t. I (b).
- Ziobrowski Z. (red.) 2000. Odnowa miast: rewitalizacja, rehabilitacja, restrukturyzacja. IGPIK, Kraków.
- Ziobrowski Z. Jarczewski W. (red.) 2010. Rewitalizacja Miast Polskich, 8. Instytut Rozwoju Miast, Kraków.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych i twórczych.

Moje zainteresowania badawcze stale ewoluują i poszerzając spektrum podążają za rodzącymi się wyzwaniem cywilizacyjnymi. **Wątkiem przewodnim pozostaje rozwój regionalny**, jednakże w obrębie tego szerokiego zagadnienia wyróżnić mogę pola, na których koncentrują się moje aktywności:

- a. **Wrocławska strefa suburbanalna i kreowanie miejskiego obszaru funkcjonalnego;**
- b. **Przestrzeń miasta;**
- c. **Polsko-niemieckie, transgraniczne relacje funkcjonalno-przestrzenne;**
- d. **Sieci transportowe jako stymulator rozwoju regionalnego;**
- e. **Programowanie polityki rozwoju na Dolnym Śląsku;**
- f. **Ochrona klimatu i jakość powietrza w polityce rozwoju regionalnego.**

Zgodnie z bazą DONA określającą dorobek naukowy pracowników Politechniki Wrocławskiej, mój dorobek w zakresie publikacji łącznie obejmuje 61 w tym: 28 artykułów, 16 rozdziałów w książkach, 6 referatów, 2 rozdziały w monografiach i 9 innych prac. Wśród tych prac 6 opublikowanych jest w języku angielskim, 3 w języku niemieckim, 6 prac opublikowanych zostało w periodykach ujętych na liście MNiSW, 2 na liście filadelfijskiej. Poza publikacjami w czasopismach naukowych publikuję także artykuły popularyzujące wiedzę o rozwoju regionalnym. Aktywnie uczestniczę w konferencjach naukowych i debatach publicznych. Realizuję proces dydaktyczny na Politechnice Wrocławskiej ma kierunku Gospodarka Przestrzenna. Byłem promotorem 21 obronionych prac dyplomowych, w tym 18 prac magisterskich i 3 prac inżynierskich.

Według Google Scholar moje prace były cytowane 82 razy indeks Hirscha wyniósł 6, według Web of Science 11 razy a indeks Hirscha wyniósł 1.

Ad. a. Wroclawska strefa suburbanialna i kreowanie miejskiego obszaru funkcjonalnego;

Otwierając przewód doktorski moje badania skupiały się na procesie suburbanizacji wokół polskich miast. W swoim doktoracie zdefiniowałem i zdelimitowałem Wroclawską strefę suburbanialną identyfikując zachodzące w niej zmiany morfologiczne, funkcjonalne i społeczne. W sposób ewolucyjny moje zainteresowania badawcze po obronie doktoratu przeniosły się na obszar planowania strategicznego w obszarze aglomeracji wroclawskiej, w której badałem proces suburbanizacji. Już jako pracownik Biura Rozwoju Wrocławia zajmowałem się implementacją *Strategii integracji społeczno-gospodarczej aglomeracji wroclawskiej* tworząc koncepcje form współpracy jednostek samorządu terytorialnego i rekomendując zintegrowaną politykę aglomeracyjną. Na bazie tych doświadczeń mogę stwierdzić, iż brak ustawowych rozstrzygnięć dotyczących tworzenia obszarów metropolitalnych lub związków obszarów funkcjonalnych jest jedną z głównych przyczyn nieuregulowanej prawnie i chaotycznej w swej kompozycji zabudowy podmiejskiej polskich miast. Moje zainteresowanie efektywnym zarządzaniem przestrzenią podmiejską kontynuowałem także w późniejszych latach uczestnicząc w programowaniu *Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa dolnośląskiego na lata 2014 – 2020* negocjując z Komisją Europejską formę Zintegrowanych Instrumentów Terytorialnych w ramach RPO WD. Uczestniczyłem także w projekcie „Studium spójności funkcjonalnej we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym”, którego efektem była publikacja obszernych analiz przybliżających delimitację obszaru funkcjonalnego dla potrzeb nowej edycji planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zagadnienia dotyczące zjawisk społecznych i gospodarczych zachodzących w obszarach funkcjonalnych, a także problematyka zarządzania takimi obszarami stale znajdują się w orbicie moich zainteresowań, czego wyrazem jest publikacja porównawczych analiz obszarów funkcjonalnych w Polsce, Czechach i Niemczech.

Publikacje po obronie doktoratu:

Witold Warczewski, Maciej Zathey, Wybrane aspekty funkcjonowania miejskich obszarów funkcjonalnych na przykładzie Polski, Niemiec i Czech. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. 2017, t. 174, s. 103-115.

Maciej Zathey, Katarzyna Domańska, Współpraca aktorów przestrzennych w kreowaniu równoważonego rozwoju aglomeracji wrocławskiej. W: Kreatywna aglomeracja - potencjały, mechanizmy, aktywności. Podejścia metodologiczne : praca zbiorowa / pod red. Andrzeja Klasika. Katowice : Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, 2008. s. 309-322. (Prace Naukowe - Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego)

Maciej Zathey, Ewolucja procesu suburbanizacji w regionie miejskim Wrocławia w XX i XXI wieku. W: Urbanistyka w działaniu. Teoria i praktyka. II Kongres Urbanistyki Polskiej, Wrocław, 6-8 września 2006 / pod red. Tomasza Ossowicza i Tadeusza Zipsera. Warszawa : Urbanista, 2006. S. 258-271. (Biblioteka Urbanisty; 9)

Publikacje przed obroną doktoratu:

Maciej Zathey, Proces suburbanizacji w regionie miejskim Wrocławia : wrocławska strefa suburbanalna. W: Problem suburbanizacji / pod red. Piotra Lorensa. Warszawa : Urbanista, 2005. S. 191-197. (Biblioteka Urbanisty; 7)

Maciej Zathey, Koncepcja kierunków prac zespołów roboczych powołanych do realizacji Strategii integracji gospodarczo-przestrzennej Aglomeracji Wrocławskiej. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2004, z. 2, s. 5-10.

Maciej Zathey, Proces suburbanizacji mieszkaniowej i symptomy segregacji społecznej w otoczeniu Wrocławia. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2004, z. 2, s. 94-106.

Maciej Zathey, Realizacja „Strategii integracji społeczno-gospodarczej aglomeracji wrocławskiej” a konotacje europejskie. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2004, z. 5, s. 41-43.

Maciej Zathey, Turystyka w aglomeracji wrocławskiej. W: Turystyka w strategii rozwoju miast i gmin ziemi kłodzkiej / pod red. Lesława Koćwina. Wrocław : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania, 2004. S. 165-170. (Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu; nr 16)

Maciej Zathey, Wrocławska strefa suburbanalna. W: Funkcje metropolitalne i ich rola w organizacji przestrzeni : XVI Konwersatorium Wiedzy o Mieście : praca zbiorowa / pod red. Iwony Jażdżewskiej. Łódź : Katedra Geografii Miast i Turyzmu, Uniwersytet Łódzki : Łódzkie Towarzystwo Naukowe, 2003. s. 239-246.

Maciej Zathey, Struktura przestrzenna i mieszkańcy osiedli podwrocławskich. W: Współczesne formy osadnictwa miejskiego i ich przemiany : XV Konwersatorium Wiedzy o Mieście : praca zbiorowa / pod red. Iwony Jażdżewskiej. Łódź : Łódzkie Towarzystwo Naukowe, 2002. s. 165-174.

Ad. b. Przestrzeń miasta.

W pierwszym okresie moich zainteresowań rozwojem przestrzennym i polityką rozwoju skupiałem się na przestrzeni miejskiej jako arenie zmian gospodarczych i koniunkturalnych. Uczestniczyłem wówczas w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz analizach dotyczących zmian społecznych i demograficznych. Zwracałem uwagę na współczesne wyzwania stawiane przez postmodernistyczną gospodarkę ukazując dewaluację idei rozwoju miast, jakie dominowały w XX wieku.

Przestrzeń miejska była przeze mnie analizowana pod kątem uniformizacji i mcdonaldyzacji, zarówno ze względu na pojawiające się nowe funkcje, formę świadczonych usług w przestrzeni, jak również ze względu na zmieniający się krajobraz miasta i styl życia mieszkańców.

Już po obronie doktoratu uczestniczyłem w opracowaniu Wrocławskiej Diagnozy Społecznej. W publikacjach postulowałem między innymi kreowanie i przekomponowanie współczesnej społecznej struktury miejskiej, pod kątem komplementarności warstw społeczności lokalnej, która wsparta byłaby silnymi wzajemnymi powiązaniami funkcjonalnymi i ekonomicznymi.

Odnosząc się do moich doświadczeń związanych z powoływaniem współpracy w aglomeracji wrocławskiej wnioskowałem także o zmianę percepcji miasta. Miasto nie może być postrzegane i badane tylko w swoich granicach administracyjnych, ponieważ współczesne powiązania funkcjonalne i społeczne rozszerzają jego mentalny obraz w szerszej przestrzeni.

Publikacja po obronie doktoratu:

Maciej Zathey, Zmiany demograficzno-przestrzenne a zrównoważony rozwój Wrocławia. W: Problemy społeczne w przestrzeni Wrocławia / red. nauk. Stanisław Witold Kłopot, Mateusz Błaszczuk, Jacek Pluta. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2010. s. 39-60. (Wrocławska Diagnoza Społeczna; 1)

Publikacje przed obroną doktoratu:

Dorota Popławska , **Maciej Zathey**, Co możemy zrobić dla turystyki we Wrocławiu?. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2003, z. 2, s. 113-120.

Dorota Popławska , **Maciej Zathey**, McDonaldyzacja - jej udział w kreowaniu przestrzeni miejskiej i stylu życia mieszkańców Wrocławia. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2003, z. 2, s. 121-132.

Dorota Popławska , **Maciej Zathey**, Uniformizacja życia - przekształcenia przestrzeni miejskiej i stylu życia mieszkańców we Wrocławiu. W: Współczesne procesy transformacji w układach lokalnych i regionalnych w Polsce / pod red. Beaty Namysłak i Romualda Koziela. Wrocław :

MarMar, 2002. s. 135-146. (Przekształcenia Regionalnych Struktur Funkcjonalno-Przestrzennych; 7)

Wykaz dokumentów planistycznych szczebla lokalnego powstałych z moim udziałem:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego południowo – zachodniej części obszaru Starego Miasta - rejonu ul. Św. Antoniego, (Uchwała RM Wrocławia nr XXXVIII/2451/05),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Pl. Bema, część A, (Uchwała RM Wrocławia nr VII/128/03),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Pl. Bema, część B (Uchwała RM Wrocławia nr XXXVIII/2452/05),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centralnej części obszaru Starego Miasta, rejonu Rynku i Pl. Solnego, cz.A, (Uchwała RM Wrocławia nr X/202/03),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centralnej części obszaru Starego Miasta, rejonu Rynku i Pl. Solnego, cz.B, (Uchwała RM Wrocławia nr XLVI/3011/06),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru rozwoju Oporów II część A, (Uchwała RM Wrocławia nr XXV/2105/04)

- Byłem także członkiem zespołu opracowującego zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wrocław, przyjętą Uchwałą RM Wrocławia nr XXXV/1126/01

Ad. c. Polsko-niemieckie, transgraniczne relacje funkcjonalno-przestrzenne;

Zainteresowania współpracą polsko-niemiecką wyniosłem ze stażów, jakie odbywałem podczas studiów i tuż po obronie doktoratu. Jeszcze w okresie studiów odbyłem stypendium na Uniwersytecie Heinricha Heinego w Düsseldorfie i Uniwersytecie Bielefeld. Jednakże dopiero staż finansowany przez Fundację Roberta Boscha (2005/2006) i umożliwiający podjęcie współpracy z Administracją Senatu Berlina ds. rozwoju miasta (pół roku) i Federalnym Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Rozwoju Miast (pół roku) otworzył możliwości współpracy i pozwolił na poznanie makroregionalnych koncepcji rozwoju oraz strategii pozycjonowania miast i regionów w sieci powiązań funkcjonalno-przestrzennych Europy. Podjąłem wówczas współpracę z Federalnym Instytutem ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni w Bonn, z którym utrzymuję kontakty do dzisiaj. Kontakty z naukowymi jednostkami z Niemiec obejmują dziś także udział w toczących się obecnie projektach mających na celu implementację badań i programowanie optymalnej trajektorii rozwoju miast i obszarów transgranicznych. Wyróżnić tu należy projekt SIDS - Smart Integration obejmujący sporządzenie społeczno-gospodarczej analizy transgranicznej dla obszaru wsparcia programu EWT Polska – Saksonia, realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego i Kraj Związkowy Saksonię oraz realizowany w takiej samej konfiguracji partnerskiej projekt „REVIVAL! - Rewitalizacja historycznych miast Dolnego Śląska i Saksonii”. Nad projektami tymi sprawuję nadzór jako dyrektor Instytutu Rozwoju Terytorialnego, jednostki, która w imieniu samorządu województwa dolnośląskiego uczestniczy w obu projektach. Problematyką miast

w przygraniczu polsko-niemieckim zajmowałem się szczególnie ze względu na specyfikę miasta podzielonego - Zgorzelca i Görlitz.

Wśród zagadnień, które bezpośrednio opracowywałem pod kątem moich dociekań naukowych, a także praktycznego formułowania kierunków rozwoju dominowała problematyka transportu kolejowego i wykorzystania korytarzy transportowych jako osnowy rozwoju społecznego i gospodarczego. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w publikacjach i prowadzonych w przeszłości projektach (w tym wypadku szczególnie ED-CIII Via Regia – INTERREG IIIB 2006 - 2008). Doświadczenie we współpracy polsko-niemieckiej wykorzystałem w debacie nad Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2010 przygotowując analizę polityki przestrzennej Niemiec na szczeblu federalnym. Istotnym elementem mojej aktywności na tym polu jest udział w pracach Komitetu Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej. Współpracuję także z Leibniz-Institut für ökologische Raumentwicklung, IZS Görlitz (Interdisziplinären Zentrums für ökologischen und revitalisierenden Stadtumbau), Institut für Politikwissenschaft – Universität Leipzig a także jednostkami planistycznymi: Gemeinsame Landesplanungsabteilung Berlin-Brandenburg oraz Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien. Do kluczowych opracowań planistycznych, w których brałem udział zaliczyć należy *Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec* (2013) oraz *Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030*, przedstawiona w ramach opisanego cyklu publikacji. Rozpoznanie problematyki współpracy transgranicznej, a także szerszego oddziaływania społecznego i gospodarczego w relacjach polsko-niemieckich uzasadniały mój udział w pracach nad makroregionalną strategią dla Polski Zachodniej, która przyjęta została przez Radę Ministrów w kwietniu 2014 r.

Publikacje po obronie doktoratu:

Maciej Zathey, Jens Kurnol, Gemeinsames zukunfts-konzept für den deutsch-polnischen verflechtungsraum. W: Bilans działalności Komitetu ds. Współpracy Przygranicznej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej = Bilanz der Tätigkeit des Ausschusses für grenznahe Zusammenarbeit der Deutsch-Polnischen Regierungskommission für Regionale und Grenznahe Zusammenarbeit /red. Marek Tałasiewicz i inni. Szczecin, 2016. s. 66-69.

Magdalena Zagrzejewska-Fiedorowicz, Jerzy Tutaj, Roman Bąk, Wojciech Drożdż, Stanisław Dendewicz, Izolda Buzar, Elżbieta Szelińska, Anna Świątecka-Wrona, **Maciej Zathey**, Przemysław Malczewski, Mariusz Goraj, Aleksandra Lewicka, Justyna Strzyżewska, Janusz Korzeń, Ryszard Polus, Tomasz Zieliński, Paweł Makuch, IPPON: Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec. Warszawa: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2013. 246 s.

Maciej Zathey, Im Schneckentempo : Anspruch und Wirklichkeit der Oder-partnerschaft. Osteuropa. 2011, Jg 61, H. 5/6, s. 93-100.

Maciej Zathey, From Via Regia to Strategy - an impression on inspiration. Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska. 2012, nr spec., s. 7-8.

Magdalena Belof, Marta Kukuła, **Maciej Zathey**, Zgorzelec - bilans otwarcia: studium przypadku miasta transgranicznego w perspektywie przemian gospodarczych i europejskiej integracji. W: Kierunki i uwarunkowania rozwoju małych miast z perspektywy 20 lat transformacji : studium przypadków / pod red. Bartosza Bartosiewicza, Tadeusza Marszała. Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2011. s. 137-150

Maciej Zathey, Polityka rozwoju przestrzennego RFN a polska KPZK. W: W poszukiwaniu dobrych kierunków: materiały do dyskusji nad Projektem Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2008-2033. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2009. s. 171-178.

Maciej Zathey, Polityka rozwoju przestrzennego Republiki Federalnej Niemiec a polska KPZK : nowe wytyczne kierunkowe. Urbanista. 2008, nr 8, s. 23-26.

Maciej Zathey, BBI - Berlin Brandenburg International: nowy port lotniczy w Berlinie. Urbanista. 2007, R. 58, nr 10, s. 30-32.

Maciej Zathey, Jan Roga, Działania w ramach projektu europejskiego ED-CIII Via Regia. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2007, z. 1, s. 47-61.

Maciej Zathey, Pozycja Wrocławia w sieci europejskich powiązań komunikacyjnych : rozważania w kontekście jubileuszu 160-lecia połączenia kolejowego Wrocław-Berlin i strategicznych kierunków rozwoju Unii Europejskiej. Wrocław 2000 Plus. Studia nad Strategią Miasta. 2007, z. 1, s. 12-24.

Grzegorz Roman, **Maciej Zathey**, Strategiczne pozycjonowanie Wrocławia w konstelacji projektowanych europejskich powiązań funkcjonalno-przestrzennych : aspekt jubileuszu 160 lat połączenia kolejowego Wrocław-Berlin. W: 160 lat połączenia kolejowego Wrocław-Berlin. Pod red. M. Krużyńskiego i J. Makucha. Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej., 2006. S. 25-33.

Ad. d. Sieci transportowe jako stymulator rozwoju regionalnego;

Szczególną rolę w rozwoju regionalnym odgrywa dostępność komunikacyjna. Już klasyczne teorie ekonomiczne (m.in. Weber 1909), kładły nacisk na dostępność zewnętrznych względem przedsiębiorcy czynników (siła robocza, kapitał, surowce, technologia), które warunkowały celowość i powodzenie inwestycji. Dostępność ich jest skorelowana ze stopniem rozwoju infrastruktury transportowej. Ze względu na rodzaj inwestycji, gałąź gospodarki, branże czy specjalizację, czynniki decydujące o wyborze miejsca inwestycji, która stać winna się impulsem dla społecznego i ekonomicznego rozwoju w danym regionie są różnorodne i specyficzne dla każdego indywidualnego przypadku. Niemniej istnieją stałe – klasyczne czynniki decydujące o wyborze lokalizacji. Są nimi rynek pracy, koszty nieruchomości i infrastruktura w tym infrastruktura transportowa decydująca o stopniu dostępności komunikacyjnej. Moje zainteresowania polityką transportową regionu dokumentują przytoczone niżej publikacje,

a aktywność na tym polu przejawia się między innymi w pracach planistycznych. Do tych aktywności należą m.in.: kierowanie pracami nad *Wytycznymi kierunkowymi do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim* [B2], prace nad aktualizowanym obecnie planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, nadzór nad *Planem inwestycji transportowych o znaczeniu regionalnym w województwie dolnośląskim realizowanych ze środków EFRR 2014-2020*, kierowanie zespołem projektantów opracowujących studia korytarzowe wraz z analizą wielokryterialną dla planowanych drogowych łączników aglomeracji wałbrzyskiej i aglomeracji jeleniogórskiej z węzłami drogi ekspresowej S3. Te ostatnie dwa studia są elementem fakultatywnej polityki rozwoju regionalnego, której założenie bazuje na współdziałaniu samorządu przy realizacji inwestycji znajdujących się w kompetencjach agend rządowych, w tym wypadku GDDKiA. Sporządzenie tych dokumentów jest też elementem taktyki prowadzenia polityki rozwoju regionalnego poprzez udokumentowanie zaangażowania, determinacji i przedstawienie zaawansowanych propozycji rozwoju zamiast roszczeń. Zainteresowania polityką transportową w wymiarze ponadregionalnym realizuję także uczestnicząc w pracach CETC- Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego - Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. W opracowaniach dotyczących tej inicjatywy postulowałem postrzeganie CETC nie jako jedynie elementu infrastruktury transportowej, lecz jako przestrzeni wzajemnie ze sobą powiązanej sprawnymi, multimodalnymi systemami transportowymi. Ponieważ otwarta przestrzeń europejska stwarza możliwości odtworzenia powiązań transportowych i społeczno-gospodarczych w miejscach, gdzie zostały one zatarte, lub zbudowania zupełnie nowych związków funkcjonalno-przestrzennych, stanowiących wartość dodaną do rozwoju Unii Europejskiej i całego kontynentu.

Publikacje po obronie doktoratu:

Maciej Zathey, Perspektywy poprawy dostępności transportowej Kotliny Jeleniogórskiej i Karkonoszy. Karkonosze (Jelenia Góra). 2015, nr 3, s. 4-6.

Maciej Zathey, Sieci transportowe jako stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego i ruchu turystycznego w obszarze CETC. Studia nad Rozwojem Dolnego Śląska. 2010, R. 38, nr 1, s. 7-17.

Maciej Zathey, Koncepcja kształtowania sieci transportowej (drogowej i kolejowej) na szczeblu regionalnym i jej implikacje planistyczne na poziomie lokalnym : casus Dolnego Śląska. W: Problemy planistyczne - jesień 2009 : seminarium szkoleniowe, Wrocław, 30 listopada-1 grudnia 2009 r. / [red. Adam Derc i in.]. Wrocław : Oficyna Wydawnicza Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów, 2009. s. 113-120.

Maciej Zathey, Wytyczne dla kształtowania sieci drogowej i kolejowej na Dolnym Śląsku. Przegląd Urbanistyczny. 2009, R. 1, t. 1, s. 99-101.

Maciej Zathey, Sieci transportowe jako stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego i ruchu turystycznego na obszarze CETC. Przegląd Komunikacyjny. 2009, nr 9/10, s. 7-10.

Grzegorz Roman , **Maciej Zathey**, Droga S-5 jako element transportowej sieci europejskiej i determinanta rozwoju społeczno-gospodarczego Dolnego Śląska. W: Konferencja Kłodzko-Orlicka 2007. Biuletyn, Trzebieszowice, 15-16.10.2007. [Kłodzko : Starostwo Powiatowe, 2007]. s. 15-18.

Ad. e. Programowanie polityki rozwoju na Dolnym Śląsku.

Zagadnienie programowania polityki rozwoju wiąże się ściśle z praktyczną częścią mojej działalności zawodowej. Doświadczenie w budowie strategii rozwoju regionalnego zdobywam od początku mojej kariery zawodowej. Uczestniczyłem bezpośrednio w tworzeniu dwóch Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, uchwalonej przez Sejmik województwa dolnośląskiego w lutym 2013r. i kolejnej uchwalonej w październiku 2018r. Niemniej samo przygotowanie dokumentu strategicznego poprzedzone musiało być procesem diagnostycznym oraz analizą sytuacji społeczno-gospodarczej i stanu zagospodarowania przestrzennego województwa, nad którą sprawowałem nadzór. Wytyczenie kierunków rozwoju na poziomie strategicznym pociąga za sobą konieczność programowania działań poprzez ich zaplanowanie, wyznaczenie harmonogramu realizacji i wskazania kosztów. W latach 2013 – 2014 kierowałem także pracami nad Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014 – 2020. Było to zadanie społecznie odpowiedzialne i wymagające zaangażowania ograniczonych środków publicznych, tym bardziej, że środki finansowe z unijnej polityki spójności, które trafiają do regionów UE podlegają rygorom wydatkowania określonym w Rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady oraz w Umowie Partnerstwa, czyli podporządkowane są celom tematycznym, które definiują zakres interwencji.

Wśród wyzwań polityki rozwoju regionalnego na Dolnym Śląsku zaznacza się silna polaryzacja zjawisk społecznych i gospodarczych oraz koncentracja kapitału i dynamiki rozwojowej w obszarach funkcjonalnych dużych miast, które są atraktorami migracji na pobyt stały. Z punktu widzenia rozwoju demograficznego obszary peryferyjne podlegają w związku z tym depopulacji i przyspieszonemu starzeniu się społeczeństwa. W odniesieniu do tych zagadnień konieczna jest interwencja publiczna. Nad formą tej interwencji prowadzona jest obecnie dyskusja, również w łonie Rządowej Rady Ludnościowej, z którą nawiązałem współpracę współorganizując, a następnie moderując w 2017 roku debatę na temat wyzwań polityki społecznej i gospodarczej wobec sytuacji demograficznej województwa dolnośląskiego.

Publikacje po obronie doktoratu:

Maciej Zathey, Znaczenie Karkonoskiego Parku Narodowego dla regionu. Karkonosze (Jelenia Góra). 2019, nr 1, s. 5-7.

Maciej Zathey [Red.], Krzysztof Safin, Atlas gospodarczy Dolnego Śląska. Wrocław: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej: Instytut Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu, 2017. 176 s.

Maciej Zathey, Kierunki wsparcia dla Sudetów w świetle nowego RPO. Przegląd Urbanistyczny. 2015, R. 7, t. 9, s. 15-16.

Maciej Zathey, Planowanie przestrzenne a nowy okres programowania 2014-2020. W: Problemy planistyczne - jesień 2014 : seminarium szkoleniowe, Wrocław, 24-25 listopada 2014 r. / [pod red. Adama Derca i in.]. Wrocław : Oficyna Wydawnicza SUZOIU, 2014. s. 25-34.

Roman Galar, Tomasz Korf , Joanna Kudełko , Zbigniew Mogiła , Aleksandra Poproch , Jerzy Tutaj , Małgorzata Wysocka , Marta Zaleska , Janusz Zaleski, **Maciej Zathey**, Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2020 : projekt ekspercki. Wrocław: Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego, 2012. 130 s.

Magdalena Bednarska-Wajerowska , Magdalena Belof, Elżbieta Berezowska , Maciej Borsa , Mieczysław Ciurla , Karolina Drewnicka , Artur Harc , Przemysław Malczewski , Jerzy Tutaj, Miłosz Zankowski , **Maciej Zathey**, Strategia rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020. Wrocław: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, [2012]. 53 s.

Magdalena Belof, Łukasz Damurski, **Maciej Zathey**, Analizy dokumentów na poziomie regionalnym, ich uporządkowanie oraz ocena aktualności i przydatności w kształtowaniu bieżących i przyszłych procesów społecznych i gospodarczych regionu wraz z rekomendacjami co do dokumentów niezbędnych do opracowania : analiza - zespół II. W: Analizy dokumentów na poziomie regionalnym, ich uporządkowanie oraz ocena aktualności i przydatności w kształtowaniu bieżących i przyszłych procesów społecznych i gospodarczych regionu wraz z rekomendacjami co do dokumentów niezbędnych do opracowania. Wrocław : [Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej], 2010. s. 99-198.

Mateusz Błaszczuk , Robert Majkut , **Maciej Zathey**, Analiza stanu i procesów integracji społeczno-gospodarczej, instytucjonalnej i przestrzennej regionu: dokonanie analizy dotyczącej koegzystencji funkcji ochronnych oraz rozwoju systemów komunikacji i sieci infrastruktury w województwie dolnośląskim : analiza - zespół II. W: Analiza stanu i procesów integracji społeczno-gospodarczej, instytucjonalnej i przestrzennej regionu : dokonanie analizy dotyczącej koegzystencji funkcji ochronnych oraz rozwoju systemów komunikacji sieci infrastruktury w województwie dolnośląskim. Wrocław: [Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej], 2010. s. 89-208.

Ad. f. Ochrona klimatu i jakość powietrza w polityce rozwoju regionalnego.

Interwencja publiczna i forma polityki rozwoju regionalnego w stosunku do zanieczyszczeń powietrza jest przedmiotem jednego z celów opisanych przy okazji cyklu publikacji składających się na główne osiągnięcie naukowe wskazane w niniejszym wniosku. W obrębie tego pola aktywności formuję mój aktualny kierunek dociekań badawczych, definiowany oczywiście pod kątem późniejszej implementacji w polityce rozwoju regionalnego. Kierunkiem tym jest efektywność energetyczna struktur osadniczych. Referat na ten temat wygłosiłem podczas jednego z posiedzeń zespołu zadaniowego ds. Obszarów miejskich i metropolitalnych przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk w grudniu 2017 r. uzyskując wysokie oceny i zainteresowanie członków Zespołu. Dodatkowo pełniąc funkcję przewodniczącego zespołu ds. jakości powietrza i efektywności energetycznej w województwie dolnośląskim nawiązałem współpracę z Politechniką Śląską, gdzie uczestniczę w konwersatoriach dotyczących transformacji energetycznej Polski. Zagadnienia podnoszone przeze mnie w tym względzie podczas konferencji i debat i popularyzujących wiedzę spowodowały zaproszenie do udziału w posiedzeniach Parlamentarnego Zespołu Górnictwa i Energii Sejmu RP w 2018 r.

Zagadnienia dotyczące ochrony powietrza i gospodarki niskoemisyjnej są przedmiotem analiz i rekomendacji formułowanych przy tworzonej w Instytucie Rozwoju Terytorialnego, w tym z moim udziałem, Dolnośląskiej Polityki Rowerowej jako części polityki rozwoju regionalnego. W tym sensie docieram do kolejnego wątku wiążącego się w systemami transportowymi, a mianowicie zrównoważonej mobilności.

Publikacje po obronie doktoratu:

Maciej Zathey, Znaczenie Karkonoskiego Parku Narodowego dla regionu. Karkonosze (Jelenia Góra). 2019, nr 1, s. 5-7.

w druku Anna Chlebowska-Styś, Dominik Kobus, **Maciej Zathey**, Izabela Sówka, The impact of road transport on air quality in selected Polish cities. W ECE A 2018 nr 1 vol. 25 (DOI: 10.2428/ecea.2018.25(1)6)

Anna Chlebowska-Styś, Dominik Kobus , **Maciej Zathey**, Izabela Sówka, The impact of road transport on air quality in selected Polish cities. W: 2nd Symposium "Air Quality and Health" [Dokument elektroniczny] : Wrocław 12-14.06.2017 : book of abstracts / Anetta Drzeniecka-Osiadacz [i in.] (Eds.). Wrocław : Institute of Geography and Regional Development. University of Wrocław, 2017. s. 16-17.

Izabela Sówka, Dominik Kobus , Anna Chlebowska-Styś, **Maciej Zathey**, Characteristics of selected elements of the air quality management system in urban areas in Poland. W: International Conference on Advances in Energy Systems and Environmental Engineering (ASEE17) [Dokument elektroniczny] : Wrocław, Poland, July 2-5, 2017 / B. Kaźmierczak [i in.] (Eds.). [Les Ulis] : EDP Sciences, 2017. art. 00165, s. 1-8. (E3S Web of Conferences, ISSN 2267-1242; vol. 22)

Maciej Zathey, Smog na Dolnym Śląsku. Karkonosze (Jelenia Góra). 2017, nr 1, s. 10-13.

Maciej Zathey, Rozwój mobilności rowerowej jako forma ochrony klimatu ziemi. W: Dobre praktyki rozwoju ruchu rowerowego: publikacja pokonferencyjna. [Wrocław] : [b. w.], 2016. s. 9-17.

Maciej Zathey, Wstępne założenia badania kosztów braku ładu przestrzennego w polskich warunkach planistycznych. W: Wybrane współczesne aspekty rozwoju miast i obszarów wiejskich : prace z zakresu gospodarki przestrzennej / pod red. Sylwii Staszewskiej. Poznań : Bogucki Wydawnictwo Naukowe, 2015. s. 145-149. (Studia i Prace z Geografii; nr 50)

6. Udział w zespołach eksperckich.

- Przewodniczący Zespołu ds. jakości powietrza i efektywności energetycznej na Dolnym Śląsku 04. 2018 – do chwili obecnej.
- Członek Zespołu Zadaniowego ds. Obszarów miejskich i metropolitalnych przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2015 – 2018.
- Członek Komitetu Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej – do chwili obecnej;
- Członek Rady Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego – do chwili obecnej;
- Członek Zarządu Oddziału Wrocławskiego Towarzystwa Urbanistów Polskich w latach 2015 – 2018;
- Członek Regionalnego Forum Terytorialnego w województwie dolnośląskim 2013 – 2018;
- Członek Rady Biznesu przy Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – do chwili obecnej;
- Członek Rady Biznesu dla kierunków Prawo i Bezpieczeństwo Wewnętrzne w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu – do chwili obecnej;
- Przewodniczący Zespołu ds. jakości powietrza na Dolnym Śląsku 03. 2016 – 04. 2018;
- Członek Zespołu Problemowego ds. Polityki Regionalnej i Przestrzennej Polski i Europy przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, w kadencji 2011 – 2014.
- Członek grupy negocjacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w procesie negocjacyjnym z Dyrektoriatem Generalnym ds. Rozwoju Regionalnego Komisji Europejskich w związku z przygotowaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego w latach 2013 - 2014;
- Członek grupy negocjującej kontrakt terytorialny pomiędzy rządem RP a Zarządem Województwa Dolnośląskiego w latach 2013 – 2014;
- Przewodniczący grupy roboczej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego ds. RPO WD 2014 – 2020 i Kontraktu Terytorialnego w latach 2013 – 2014;